

ICLALIS 2013

Pengaruh budaya tempatan dalam pembelajaran bahasa Arab di sekolah

Mohd Zuhir Bin Abd Rahman^{a*}, Mohd Azidan Bin Abdul Jabar^b

^{a,b}*Jabatan Bahasa Asing, Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi, Universiti Putra Malaysia, 43400 Serdang, Selangor, Malaysia*

Abstract

Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti pengaruh budaya tempatan dan peranannya dalam pembelajaran bahasa Arab di sekolah. Dalam melaksanakan kajian ini, budaya tempatan difokuskan kepada tiga aspek utama, iaitu (i) kosa kata Melayu yang mempunyai padanan makna dengan bahasa Arab, (ii) persamaan dari segi ejaan jawi dengan ejaan Arab pada perkataan Melayu, dan (iii) cerita warisan yang berkembang dalam masyarakat Melayu. Kajian ini mengaplikasikan kerangka “Teori Linguistik Sistemik Fungsional” yang dipelopori oleh M.A.K. Halliday (1976) bagi melihat pengaruh budaya tempatan dalam pembelajaran Bahasa Arab. Teori Sistemik Fungsional mempunyai perhatian besar terhadap hubungan bahasa dengan konteks situasi. Kaedah kualitatif digunakan dalam kajian ini bertujuan untuk mendapatkan maklumat berkaitan pengaruh budaya tempatan dalam pembelajaran Bahasa Arab. Satu set soal selidik dikemukakan kepada 30 orang responden yang terdiri daripada pelajar tingkatan lima. Kajian ini diharapkan dapat mengenal pasti pengaruh budaya tempatan dalam peranannya dalam mempertingkatkan penguasaan pembelajaran Bahasa Arab dalam kalangan pelajar sekolah.

© 2014 The Authors. Published by Elsevier Ltd. Open access under [CC BY-NC-ND license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

Selection and peer-review under the responsibility of the Organizing Committee of ICLALIS 2013.

Keywords: Budaya tempatan; pembelajaran Bahasa Arab; kata pinjaman Arab; pengaruh budaya; cerita warisan Melayu.

*Corresponding author: Mohd Zuhir Bin Abd Rahman Tel.:+ 60389466000.
E-mail address: mdzuhir70@gmail.com

1. Pendahuluan

Bahasa dan budaya merupakan dua elemen yang mempunyai pertautan antara satu sama lain dalam kajian bahasa dan linguistik, dan bahasa itu merupakan cerminan budaya. Kedua-dua elemen ini berperanan untuk menghasilkan bahasa yang digunakan oleh anggota masyarakat bagi tujuan komunikasi dalam sesebuah komuniti masyarakat. Menurut Mohd Sukki dan rakan-rakan (2005:84), bahasa berperanan membentuk budaya masyarakat tersebut. Kewujudan dan keutuhan sesebuah masyarakat serta ciri-ciri istimewanya dapat dilihat melalui bahasa dan budaya mereka. Bahasa memainkan peranan yang penting dalam kehidupan seharian manusia. Menurut Brown dalam Tarigan (1993:3), beliau menjelaskan bahawa bahasa berperanan sebagai alat untuk berkomunikasi, bahasa beroperasi dalam suatu masyarakat atau budaya dan bahasa pada hakikatnya adalah bersifat kemanusiaan.

Fishman (1972) pula menyatakan bahawa bahasa itu merupakan cerminan sosiolinguistik sesebuah komuniti atau kumpulan masyarakat bahasa. Bahasa turut merangkumi organisasi sosial, jaringan komunikasi yang pelbagai dalam interaksi sosial. Sehubungan itu, tingkah laku setiap ahlinya dalam organisasi telah terbentuk dan terjelma secara semula jadi dalam sesuatu masyarakat. Justeru, pandangan Fishman ini menekankan semua aspek budaya sebagai cerminan aktiviti sesebuah masyarakat bahasa dalam pelbagai jaringan interaksi serta komunikasi sosialnya (Goh Sang Seong, 2012:183).

Manakala budaya pula bertindak sebagai penjelasan terhadap sesuatu bahasa yang dihasilkan berdasarkan kepada konteks dan situasi sebenar. Budaya merupakan konteks atau situasi yang mempunyai kedudukan penting dalam menentukan ketepatan dan kesesuaian dari segi makna serta perkaitan terhadap sesuatu bahasa yang dihasilkan. Sehubungan itu, konteks memainkan peranan yang amat penting dalam pembelajaran bahasa untuk memahami makna sesuatu bahasa yang dihasilkan, ini jelas terbukti apabila Hymes (1972) yang dipetik daripada Kramsch (1993:34), beliau menyatakan bahawa kata kunci untuk memahami sesuatu bahasa haruslah dimulakan dengan memahami konteksnya dan bukan melalui bahasanya.

Halliday (1987), menjelaskan bahawa pembelajaran bahasa ialah mempelajari tentang bahasa, ia bermaksud mempelajari bahasa sebagai satu sistem dan bagaimana bahasa itu berfungsi sebagai teks dan wacana. Mempelajari tentang bahasa juga memerlukan interaksi dengan dunia luar, iaitu proses menganalisis bahasa dari aspek luaran merangkumi aspek budaya, situasi, persekitaran yang melihat kepada fungsi dan peranan bahasa dalam konteksnya (McCarthy dan Carter, 1994:134).

Bahasa Arab merupakan satu bidang bahasa yang telah diwartakan sebagai satu mata pelajaran bahasa kedua atau bahasa asing dalam kurikulum pendidikan dan dipelajari secara formal oleh pelajar sekolah dalam sistem pendidikan Malaysia. Dalam konteks pembelajaran bahasa kedua, pengaruh budaya tempatan yang merangkumi pengalaman sedia ada pelajar perlu diterangkan dalam pembelajaran Bahasa Arab. Justeru, budaya tempatan perlu dilihat dan diberi perhatian dalam membina bahan pembelajaran Bahasa Arab di sekolah. Menurut Ghazali dan rakan-rakan (2010:15) yang menjelaskan bahawa pembelajaran bahasa Arab sememangnya tidak boleh dipisahkan lagi dengan budaya masyarakat Melayu muslim di Malaysia. Hal ini demikian kerana masyarakat Melayu di Malaysia begitu sinonim dengan agama Islam dan budaya Melayu yang merupakan budaya tempatan dipengaruhi oleh budaya Islam.

1.1. Budaya tempatan

Budaya merupakan amalan atau corak kehidupan manusia dalam sesebuah masyarakat. Noriati A. Rashid dan rakan-rakan (2011:5), menjelaskan budaya merupakan satu proses perkembangan sahsiah, akhlak, semangat, spiritual, dan usaha manusia dalam sesuatu kelompok. Manakala menurut Asmah Omar (2004:162), budaya merupakan keseluruhan cara hidup serta peraturan-peraturan dalam sesebuah komuniti manusia yang mengawal cara hidup mereka. Peraturan ini timbul sebagai hasil pengalaman yang dilalui oleh ahli komuniti itu secara turun-temurun dan pengalaman itu dikodifikasikan (penyusunan butir-butir) untuk rujukan bersama.

Budaya tempatan merangkumi aspek bahasa, agama, adat, cerita-cerita warisan serta amalan dalam kehidupan seharian masyarakat yang dikaitkan dengan sesuatu tempat, lokasi atau kedudukan geografi dan mempunyai ciri-ciri keaslian yang tersendiri. Budaya tempatan penting dalam pembelajaran bahasa Arab kerana ia berperanan menentukan ketepatan makna ujaran bahasa dan cara penggunaan bahasa Arab dalam kalangan pelajar. Pemilihan perkataan dan pola ayat oleh pelajar yang mempelajari bahasa Arab juga dibatasi dan ditentukan oleh budaya tempatan. Menurut Rusydi Ahmad Ta'imah (1989:17), tahap kecekapan berbahasa dalam sesuatu bahasa

Download English Version:

<https://daneshyari.com/en/article/1113693>

Download Persian Version:

<https://daneshyari.com/article/1113693>

[Daneshyari.com](https://daneshyari.com)